

Köyliönjärvi

Köyliönjärven Natura 2000 -alueille on tehty vesialueita koskeva hoito- ja käyttösuunnitelma vuonna 2012*. Suunnitelman tavoitteena on sovittaa yhteen luonnonsuojelun, virkistyskäytön ja muun käytön tavoitteita. Se on tavallaan käyttöopas alueen kestävästä käytöstä matkailussa ja elinkeinotoiminnassa. Tavoitteiden toteutumista arvioidaan noin viiden vuoden välein.

Hoito- ja käyttösuunnitelman visiona on, että Köyliönjärvi on vetovoimainen kansallismaisema ja luontokohde, jota hyödynnetään monipuolisesti virkistys- ja talouskäytössä.

* Metsähallitus on tehnyt yksityiskohtaisemmat hoitosuunnitelmat Köyliönjärven luonnonsuojelualueille.

Köyliönjärven suojelu

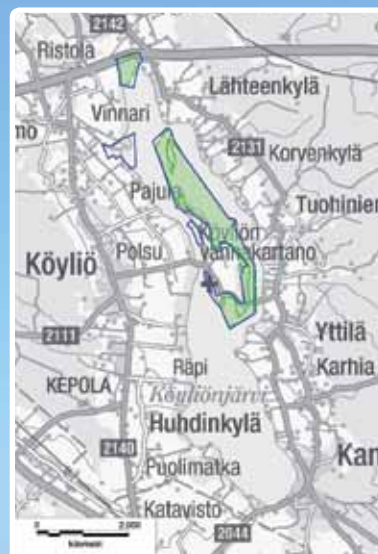
Köyliönjärven Natura-alueiden perustamisen tarkoituksena on ollut turvata luontodirektiivissä mainittujen luontotyyppien ja lajien elinympäristöjen sekä lintudirektiivissä mainittujen lajien suotuisa suojelutaso. Natura-alueiden lisäksi hoito- ja käyttösuunnitelman suunnittelualueeseen kuuluu yksityisiä luonnonsuojelualueita, joiden tarkoituksena on arvokkaan luonnon kuten linnuston suojelun ja linnustollisten arvojen säilyttäminen lisäksi perinnemaisemien hoito.

Köyliönjärven Natura-alueeseen kuuluu kolme pientä aluetta. Kirkkosaaren-Kaukosaaren alue ja järven pohjoisosa on suojeltu luonnonsuojelulailla ja luusua vesilaililla ja rakennuslailla. Pienempiä alueita Kirkkosaaren-Kaukosaaren alueella on suojeltu lisäksi vesilain ja rakennuslain perusteella.

Mikä on Natura 2000 ja miksi se on tärkeä?

- Natura-verkoston avulla pyritään vaalimaan luonnon monimuotoisuutta koko EU:n alueella.
- Tavoitteena on suojella harvinaistuvia luontotyyppejä ja lajien elinympäristöjä sekä linnuston kannalta arvokkaita alueita.

Natura-alueella ei saa heikentää merkittävästi niitä luontoarvoja, joiden vuoksi alue kuuluu Natura-verkostoon. Tämä ei yleensä rajoita yksityisen henkilön tavanomaiseen maankäyttöön liittyviä toimenpiteitä.

Maankäyttö

Yksityinen luonnonsuojelualue
Natura 2000 -alue

© Metsähallitus 2012
© Suomen ympäristökeskus 2012
© Karttakeskus Oy, Lupa L5293
Maanmittauslaitos 1/MML/12

Köyliönjärvi

Köyliönjärvi kuuluu Eurajoen vesistöalueeseen. Se on matala järvi, jonka keskisyvyys on vain kolme metriä. Köyliönjärvi on vajoamallas ja morfologialtaan se on jakautunut pohjois-eteläsuunnassa kahteen matalaan altaaseen. Järven keskellä kohoavat suurimmat saaret, Kirkkosaari ja Kaukosaari muodostavat harjuineen järvimaisemalle omaleimaisen ilmeen. Saaria on yhteensä viisi. Köyliönjärveä ympäröivät tehokkaasti viljellyt peltoalueet ja järveen laskee yhteensä 26 ojaa, joista suurimpia ovat Säskylän puolelta tuleva Ketelinoja ja järven pohjoispäästä laskeva Mustaoja. Köyliönjärvi purkaa vetensä Köyliönjokea pitkin Eurajokeen ja edelleen Selkämereen.

Vesienhoidon luokittelussa Köyliönjärvi on luokiteltu välttävään ekologiseen luokkaan. Se on tyypiltään runsasravinteinen ja runsas-kalkkinen. Järven suurin ongelma on runsas ravinnekuormitus ja rehevöityminen.

Pinta-ala: 12,5 km²
Valuma-alueen pinta-ala: 125 km²
Saarten yhteenlaskettu pinta-ala: 146 ha
Suurin syvyys: 12,8 km
Keskisyvyys: 3 m

Linnusto

Köyliönjärvi on kokonaisuudessaan kansainvälisesti tärkeä lintuvesi. Järven pohjois- ja keskiosien rantaluhdat ja ruovikkoalueet Vinnarista järven pohjoisosaan ja Kirkkosaaren itäreuna kuuluvat lintuvesien suojeluohjelmaan. Eteläosa järvestä on merkittävä muutonaikainen ruokailu- ja levähdyspaikka. Linnusto on monipuolinen ja lajirikas sisältäen useita pesiviä direktiivin lajeja. Alueella on havaittu yksi erityisesti suojeltava ja yksi uhanalainen laji sekä 19 lintudirektiivin liitteen 1 laji. Järven luusuassa on lintutorni, jonka ympäristö onkin yksi edustavimmista lintukohteista.

Kasvillisuus

Järven kasvillisuus on rehevää. Vesikasvillisuudessa on havaittavissa järven vedenlaadun heikkenemisestä johtuvia piirteitä kuten se, että uposkasvillisuus on vähäistä. Silmälläpidettävistä ja alueellisesti uhanalaisista lajeista Köyliönjärven alueella kasvaa putkilokasveihin kuuluva ahonoidanlukkua.

Kalat

Köyliönjärvellä ei ole ammattikalastusta, mutta järvi on vilkas virkistyskalastuspaikka. Köyliönjärvestä pyydetäviä saaliskaloja ovat muun muassa ahven, hauki, made, kuha ja särkikalat (särki ja lahna). Köyliönjärven kalasalusalue istuttaa järveen kuhaa ja haukea.

Perinnebiotoopit

Köyliönjärven alueella on edustavia perinnebiotooppeja, kuten runsaslajisia kuivia ja tuoreita niittyjä, hakamaita ja kaskilaitumia. Kirkkosaaren pohjoiskärjessä on lehto-alue ja Kaukosaarella on niittyjä, ketoja ja hakamaita. Kirkkosaaren-Kaukosaarenharjun alueella on myös merkittävä kulttuurihistoriallinen kokonaisuus (kirkko, hautausmaa, rautakautisia kalmistoja ja rauhoitettu Pyhän Henrikin muistokivi).

Erityisesti suojeltava laji:
merikotka

Uhanalainen laji:
selkälokki

**Silmällä pidettävät lajit
tai alueellisesti uhanalaiset lajit
(lintudirektiivin liitteen 1 lajit):**

harmaapäätikka, kalatiira, kaulushaikara, kurki, laulujoutsen, liro, luhtahuitti, mustakurku-uikku, pikkulepinkäinen, pyy, ruskosuohaukka, suokukko, kuikka, merikotka, pikkulokki, ruisrääkkä, selkälokki, sääksi, uivelo.

**Muita silmällä pidettäviä
tai alueellisesti uhanalaisia lajeja:**

heinätavi, punajalkaviklo, punasotka, tukkasotka, isokoskelo, jousisorsa, kuovi, metsähanhi, naurulokki, pilkka-siipi, punavarpunen, rantasiipi, taivaanvuohi, tukkakoskelo, tuulihaukka, tylli.

Arvot ja käyttö

Virkistyskäyttö

Köyliönjärvi on tärkeä virkistyskäyttökohte ympäri vuoden. Talvisin jäällä pilkitään, hiihdetään, potkukelkkaillaan ja luistellaan. Kesäisin kalastetaan ja veneillään. Järven rannoilla on kolme virallista uimarantaa. Köyliönjärven vetovoimana ovat kulttuurihistoriallisesti arvokkaat maisemat, historialliset kohteet ja monipuolinen ja lajirikas linnusto.

Köyliönjärvi on paikallisille merkittävä vapaa-ajan kalastuskohde. Poisto- ja hoitokalastusta on toteutettu pienimuotoisesti vuodesta 1992 lähtien. Vuonna 2009 järven jokirapukannassa havaittiin rapuruttoa ja järveen istutettiin täplärappua.

Kulttuuriperintö

Köyliönjärvi on historiallisesti ja maisemallisesti poikkeuksellisen arvokas kokonaisuus. Se on yksi Suomen kansallismaisemista sekä valtakunnallisesti arvokas kulttuurimaisema.

Lajit

Köyliönjärveltä ja sen ranta-alueilta löytyy useita luonto- ja lintudirektiivin tarkoittamia luontotyyppejä ja lajeja.

Uhat

Ilmastonmuutos voi lisätä järveen tulevaa ravinnekuormitusta kuormitusta esimerkiksi talviaikaisten sateiden aiheuttamien valumien kautta, mikä edistää edistää puolestaan rehevöitymistä. Lisäksi ilmastonmuutos saattaa edistää vieraslajien leviämistä.

Vesiensuojelutoimenpiteiden riittävyys valuma-alueilla on uhka järven luontotyyppien edustavuudelle. Myös maatalouden rakennemuutos on yksi tekijä, mikä uhkaa johtaa perinnebiotooppien hoitamattomuuteen ja ylläpidon puutteeseen.

Rehevöitymisen kautta tapahtuva umpeenkasvu on uhka linnustollisille ja maisemallisille arvoille. Samoin rehevöityminen vaikuttaa virkistyskäyttöarvoihin esimerkiksi lisäämällä sinileväkukintoja.

Alueen käytön uhkana on myös heikosti kehittynyt palveluntarjonta ja käytämättömät kehitysmahdollisuudet, kuten vähäinen lintuarvojen esille nostaminen markkinoinnissa, luontoelämyspalvelujen puute jne.

Suunnitelman päämäärät

- Köyliönjärven rehevöitysmiskehityksen pysähtyminen ja vedenlaadun parantuminen.
- Perinnebiotooppien säilyminen edustavina.
- Linnustolliset arvot säilyvät hyvänä.
- Luonto- ja kulttuurimaisemat ovat edustavia.
- Köyliönjärvi on houkutteleva ja monipuolinen virkistyskäyttökohde.

Toteutus ja toimenpiteet

Uusien vesiensuojelutoimenpiteiden toteuttaminen valuma-alueella.

- Selvitetään järven rehevyyttä vähentävien kunnostusmenetelmien käytön mahdollisuuksia ja kustannuksia.
- Toteutetaan uusia kosteikkoja, laskeutusaltaita, suojavyöhykkeitä ja muita toimia keskittyen ensisijaisesti tulvahuippujen tuoman kuormituksen vähentämiseen ja valuma-alueen vedenpidätyskyvyn tehostamiseen.
- Edistetään viljelymaan rakenteen muokkausta siten, että sen eroosioherkkyys on alhainen ja vedensitomiskyky tulva-aikoina olisi hyvä.

Olemassa olevien vesiensuojelutoimenpiteiden kunnostus.

Viljelymenetelmien ja maatalouden käytäntöjen kehittäminen siten, että edistetään ulkoisen kuormituksen vähentämistavoitetta.

Riittävä hoitokalastus.

Köyliönjärven kunnostukseen tarvittavan rahoituksen turvaaminen.

- Vesiensuojelutoimien toteuttaminen edistää Natura 2000 -luontotyyppien edustavuuden parantamista ja vesipolitiikan puitedirektiivin mukaisen vesienhoitotyön tavoitteiden täyttymistä.

Perinnebiotooppien hoitosuunnitelmien päivitys ja toteutus sekä erityisympäristötukien käyttö.

Pienimuotoisella ruovikon aukoituksella voidaan parantaa linnustollisia arvoja.

Kehitetään ja tuetaan alueiden maisemanhoitoa.

- Hoitotoimenpiteistä muun muassa laidunnuksella, raivauksella ja niitolla tuetaan kulttuuri- ja muinaisjäännösalueiden edustavuutta.

Virkistyskäytön ja tiedon edistämistä markkinoinnin, opetusaineiston ja vesiin, vesiensuojeluun ja kulttuuriympäristöön liittyvällä ympäristökasvatuksella. Olemassa olevien palvelurakenteiden ylläpito ja edistäminen. Pienpetojen pyynnin lisääminen osana linnuston suojelua.

Mitä Natura-alueilla saa tehdä:

Natura-alue ei yleensä rajoita ihmisen normaalia maankäyttöä. Natura-alueilla sovelletaan jokamiehen oikeuksia siten, ettei heikennetä merkittävästi niitä luontoarvoja, joiden perusteella alue on valittu Naturaan. Köyliönjärven Naturan perusteena on turvata luontodirektiivissä mainittujen luontotyyppien ja lajien elinympäristöjen sekä lintudirektiivissä mainittujen lajien suotuisa suojelutaso. Alueella on lisäksi yksityisiä luonnonsuojelualueita, joiden tarkoituksena on arvokkaan luonnon kuten linnuston suojelun ja linnustollisten arvojen säilyttämisen lisäksi perinnemaisemien hoito. Yksityisillä suojelualueilla on noudatettava alueiden rauhoituspäätöksiä. Suojeluperusteita vaarantamatta alueella voidaan esimerkiksi harjoittaa metsätaloutta.

Köyliönjärven alueiden käyttöä rajoitetaan seuraavasti:

- Kirkkosaarella ja Kaukosaarella on lintujen pesimäaikaan 1.5.–30.6. liikkuminen kielletty. Laiduntamisesta tai luonnonhoidosta aiheutuvien syiden perusteella alueella voi liikkua myös rajoitusaikana.
- Köyliönjärven kalastusalue on ohjeistanut veneilijöitä keväisin välttämään moottoriveneellä liikkumista kevätkutuisten kalojen kutupaikoilla.
- Köyliönjärven kalastusalue määrittää vuosittain pyydys- ja pyyntirajoitukset.
- Yksityisillä suojelualueilla noudatetaan rauhoitusmääräyksiä ja kalastusalueen päätöksiä.

Jokamiehenoikeudet

Luonnossa liikkuesa saat:

- Liikkua jalan, hiihtäen ja pyöräillen muualla kuin pihamaalla, pelloilla tai istutetuilla alueilla, jotka voivat vahingoittaa kulkemisesta
- Poimia luonnonmarjoja, sieniä ja kukkia
- Oleskella tilapäisesti alueilla, missä liikkuminenkin on sallittua (esim. teltailla)
- Onkia ja pilkkiä, viehekalastus vaatii läänikohtaisen luvan
- Veneillä ja uida vesistöissä sekä kulkea jäällä

Maaomistajan luvan tarvitset:

- Avotulen tekoon
- Moottoriajoneuvolla kulkemiseen
- Varpujen, sammalten, jäkälien, puuaineksen yms. ottoon, puiden kaatoon

Et saa:

- aiheuttaa häiriötä, häiritä kotirauhaa, vahingoittaa, roskata, metsästää ilman lupia
- häiritä tai vahingoittaa lintujen pesiä ja poikasiasia
- poimia rauhoitettuja kasveja

Suunnitelman ovat toteuttaneet Pyhäjärvi-instituutti
Kilpailukykyä Pyhäjärvisedun Luonnosta -hankkeessa
yhteistyössä Metsähallituksen kanssa.
Koko suunnitelma on luettavissa Pyhäjärvi-instituutin
nettisivuilla www.pyhajarvi-instituutti.fi/kiulu.
Tämä esite on toteutettu hankkeessa Pyhäjärven ja
Köyliönjärven Natura 2000 alueiden hoito- ja käyttö-
suunnitelmat yleistajuisiksi esitteiksi.

Julkaisija: Pyhäjärvi-instituutti
www.pyhajarvi-instituutti.fi
Kuvat: Pyhäjärvi-instituutin kuva-arkisto
ja Rauno Yrjölä
Esitteen taitto: Mainos Mariini, Mari Aarikka
Painopaikka: Eura Print Oy